

Ősbemutató: november 29. NEMZETI SZINHAZ, Budapest. Rendezte: Hevesi Sándor.

Szereplők: 20 férfi, 5, nő, kiségitő és néma személyek.

Nyilas Misi, a csendes, szegény kis iparosgyerek, a debreceni kollégium negyedéves kitűnő diákja, instruktorként működik Doroghy-éknál, egy elszegényedett dzsentricsaládnál, s egyuttal telolvasói állást is vállal egy Pósalaky nevű magányos, vak öregurnál.

Misi boldog, hogy keresetéből némi pénzt küldhet haza édesanyjának, de azért is, mert a felnőttek áhítva csodált világában forgolódhat. Milyen jó lehet felnőttnek lenni - gondolja a kisdiák - hiszen ők már tudják, mi a jó, mi a rossz és mindig azt tehetik, ami jó, ami szép.

A vak öregur megbizásából Misi megtesz egy forintot a brünni lotterián és volt kosztadónál, Törökéknél is elmeséli, hogy ha kihuzzák a számot, a nyereség fele az övé lesz. Törökék léha fia, János ur azonban megtudja, hogy a számot nagy nyeresémmel kihuzták, elloppja a szelvényt a fiutól s azt hazudja neki, hogy a huzásra csak két hét mulva kerül sor.

A nyomoruságban urhatnámkodó Doroghy családban minden reményesség a butafejű Sanyikát, Misi tanítványát óvezi. Az apa iszákos, az anya csak regényeket olvas, a két lánynak nincs rendes ruhája. De ha Sanyika jogász lesz, frakkot huzhat, egy gazdag házasság által a család visszaemelkedhet a fényes rokonságba. Misi a kisfiuk áhítatos, öntudatlan szerelmével szereti az egyik Doroghy-lányt, Bellát és arra gondol, ha nyerne a lottón, segíteni tudna szerelmén. Mikor tanítványa, Sanyika figyelmezteti, hogy tegnap már megtörtént a brünni huzás, elrohan Doroghyéktól és a nagytrafik kirakatában szédülve pillantja meg a nyertes számokat. A szelvényt azonban sehol sem találja.

Pósalaky urnál Misi nem tud elszámolni a szelvénnel. Előbb huzugságba esik, de aztán bevallja: elvesztette a szelvényt. Pósalaky letiltatja a nyeresémet, de későn, valaki már felvette a pénzt.

Misi Doroghyékhoz rohan és ott találja János urat is. A tolvaj éppen Bellát készüli megszőktetni, van hozzá pénze bőven, és egy tízforintost titokban Misi mellényzsebébe csusztat.

Misi a kollégium fegyelmi tanácsa elé kerül és a rendőrség is keresi a lottószelvény miatt. János ur, aki közben megszőktette Bellát, levelet küld Pestről, hogy ő tíz forintért megvette Misitől a szel -

vényt. A tizforintost meg is találják Misi zsebében.

Az iskolai tanács kegyetlenül vallatja a fiut, csak egyik tanára, aki hisz becsületességében, áll mellette. Misi kiábrándul a csodált felnőttekből s lelki gyötrelém nyomán végül kitör belőle az igazság szenvedélyes panasza: "Én nem akarok többet felnőttek között élni - kiáltja -, én nem akarok többet debreceni diák lenni." A zárójelenet feszültségét aztán egy távirat oldja fel: Bellát a fővárosban magához fogadta Doroghyék gazdag rokonsága és ő most visszaküldi az ellopott pénzt is.

A témát először regénynek írta meg Móricz Zsigmond. A darab bemutatója 10 évvel követte a regényt. Azóta többszázszor játszották. 1930-ban New Yorkban is bemutatták The Lottery címmel. 1936-ban film készült belőle.